

PRIFYSGOL
BANGOR
UNIVERSITY

POLISI AR DDATGANIADAU BUDDIANT

Dyddiad	Diben Cyhoeddi/Disgrifiad o'r Newid	Cwblhawyd Asesiad Effaith ar Gydraddoldeb
25 Mawrth 2009	Cyhoeddiad Cyntaf	
10 Mehefin 2011	Adolygiad 1	
5 Mehefin 2017	Adolygiad 2	
28 Ionawr 2019	Adolygiad ac ail-gymeradwyo	

Swyddog Polisi	Uwch Swyddog Cyfrifol	Cymeradwywyd gan	Dyddiad
Pennaeth Llywodraethu a Chydymffurfio	Ysgrifennydd y Brifysgol	Grŵp Tasg Cydymffurfio	28 Ionawr 2019

Caiff y polisi hwn ei adolygu ymhen 3 mlynedd

1. Rhagarweiniad

Mae'r ddogfen hon yn nodi Polisi'r Brifysgol yn ymwneud â datganiadau buddiant posibl, ac mae'n rhoi canllawiau i'w haelodau¹ i asesu a oes yna wrthdaro buddiannau ai peidio mewn cysylltiad â gweithgaredd arfaethedig. Mae hefyd yn amlinellu'r drefn ar gyfer datgelu gwrthdaro buddiannau gwirioneddol neu bosibl.

Mae'r polisi hwn yn berthnasol i'r holl staff (yn cynnwys staff er anrhydedd) a gyflogir gan y brifysgol.

Dylid darllen y Polisi hwn ar y cyd â *Pholisi'r Brifysgol ar Gysylltiadau Personol Staff a Myfyrwyr*, y *Polisi Recriwtio a Dewis* a'r *Polisi ar Wasanaethau Ymgynghorol*.

Mae Prifysgol Bangor o'r farn bod sefydlu cysylltiadau rhwng ei haelodau a chyrrff allanol, megis adrannau llywodraeth, cwmnïau masnachol a diwydiant, nid yn unig er budd y cyhoedd ond hefyd o fantais i'r Brifysgol a'r unigolion dan sylw. Mae'n bosib fodd bynnag y gall cysylltiadau o'r fath esgor ar wrthdaro buddiannau posib sy'n ymwneud â materion megis ymrwymiad a theyrngarwch. Mae'r brifysgol wedi ymrwymo i'r egwyddor na ddylai gweithgareddau ei haelodau arwain at wrthdaro buddiannau heb eu datgan neu eu rheoli.

Mae ymrwymiad a theyrngarwch sylfaenol aelodau staff ac aelodau'r cyngor yn ddyledus i'r Brifysgol. Serch hynny, gall aelodaeth o bwyllgorau, byrddau, grwpiau ymgynghorol etc. (penodiadau allanol) osod ymrwymiad (ac weithiau ddyletswydd statudol) i weithredu er lles gorau'r corff allanol. O ganlyniad, gall gwrthdaro buddiannau godi. Gall gwrthdaro buddiannau posib godi hefyd pan fydd aelod staff yn cymryd rhan yng ngweithgareddau mewnol cyfreithlon y brifysgol, er enghraifft mewn perthynas â'u swyddogaeth wrth wneud penderfyniadau rheoli, ariannol, strategol neu weithredol, neu mewn perthynas â'u diddordebau ymchwil, marcio arholiadau, neu oruchwylio myfyrwyr. Dyletswydd aelodau'r brifysgol yw datgelu unrhyw wrthdaro buddiannau gwirioneddol neu bosib fel y diffinnir ef gan y Polisi hwn.

Yn lle ceisio gwahardd yr holl weithgareddau a allai esgor ar wrthdaro buddiant, mae'r Polisi hwn yn cynnig dull gweithredu triphlyg:

- Datgelu'r gwrthdaro bob amser, cyn gynted a bo modd;
- Rheoli'r gwrthdaro lle bo hynny'n ymarferol;
- Gwahardd y gweithgaredd lle bo angen i warchod unigolyn neu fuddiannau'r cyhoedd neu fuddiannau Prifysgol Bangor;

2. Diffiniadau

At bwrpas y Polisi hwn, bydd y diffiniadau canlynol mewn grym:

2.1 Diffinnir "Gwrthdaro buddiannau" fel:

Gweithred neu sefyllfa, wirioneddol, bosib neu ganfyddedig a allai olygu bod ystyriaethau budd personol, neu fudd i'r teulu agosaf neu gydnabod agos, boed yn fudd ariannol neu fel arall yn dylanwadu ar unigolyn.

i) Gall sefyllfaoedd o'r fath gynnwys y canlynol, ond nid ydynt wedi'u cyfyngu iddynt:

¹ Staff, staff anrhydeddus, ymgynghorwyr, gwirfoddolwyr ac aelodau'r Cyngor

- Swyddi Cyfarwyddwr Gweithredol ac Anweithredol / Ymddiriedolwyr
- Gweithgareddau, ymchwil fasnachol a gwaith ymgynghori allanol

ii) Gwrthdaro buddiannau penodol eraill a all godi o

- Broiectau ymchwil
- Buddiannau ecwiti
- Addysgu ac asesu cydnabod agos ²
- Caffael

Mae'r term yn cynnwys gwrthdaro dyletswydd lle, er enghraifft, mae dyletswydd unigolyn i'r brifysgol yn gwrthdaro â dyletswyddau'r unigolyn hwnnw fel cyfarwyddwr cwmni deillio,³ hawliau, ymrwymadau, buddiannau a gwrthdaro tebyg pa un ai fel unigolyn neu fel cynrychiolydd Prifysgol Bangor. Mae'n cynnwys hefyd wrthdaro buddiannau uniongyrchol ac anuniongyrchol.

2.2 Diffinnir "teulu agosaf" fel gŵr/gwraig neu bartner sifil a/neu blant

Ond at bwrpas y polisi hwn gall gwrthdaro buddiannau cydnabod agos ymestyn i'r enghreifftiau eraill fel a ganlyn: partner, rhiant, brawd, chwaer, taid, nain, wŷr, wyres, mam-yng-nghyfraith, tad-yng-nghyfraith, chwaer-yng-nghyfraith, brawd-yng-nghyfraith, mab-yng-nghyfraith, merch-yng-nghyfraith, a llys aelodau o'r teulu.

2.3 Gall gwrthdaro buddiannau "ariannol" gynnwys, ond heb fod wedi eu cyfyngu iddynt, comisiynu, ffioedd ymgynghori, buddiannau ecwiti, dyled, eiddo, breindaliadau, hawliau eiddo deallusol, prosesau caffael a/neu drafodaethau contract/ymgynghoriaeth.

3. Datganiadau

3.1 Aelodau'r Cyngor, Pwyllgor Gweithredu'r Brifysgol, Deoniaid, Penaethiaid Ysgolion a Chyfarwyddwyr Gwasanaethau Proffesiynol

Mae'n ofynnol i Aelodau'r Cyngor, ynghyd â holl staff uwch y Brifysgol gan gynnwys aelodau o Pwyllgor Gweithredu'r Brifysgol, Deoniaid Colegau, Penaethiaid Ysgolion a Chyfarwyddwyr Gwasanaethau Proffesiynol ddatgan unrhyw fuddiannau allanol i Ysgrifennydd y Brifysgol yn flynyddol, ar ddechrau pob blwyddyn academiaidd.

Rhaid i'r datganiadau hyn gael eu cofnodi ar y Gofrestr ar-lein dan oruchwyliaeth Pennaeth Llywodraethu a Chydymffurfio, a chynnwys enw pob unigolyn, yn ogystal â'r wybodaeth a ddarperir ar y ffurflen ddatgan. Anfonir dolen i'r Gofrestr at yr holl staff perthnasol yn flynyddol.

Ar gyfer holl aelodau'r Cyngor bydd ffurflen Datgan Buddiannau yn cael ei ddarparu yng nghyfarfod cyntaf y flwyddyn academiaidd.

Mae'n rhaid i holl aelodau newydd y Cyngor gwblhau ffurflen ddatgan buddiannau o fewn tri mis

² Mae Polisi'r brifysgol ar Gysylltiadau rhwng Staff a Myfyrwyr yn rhoi rhagor o arweiniad ar y mater hwn

³ At bwrpas y Polisi hwn ystyr cwmni deillio yw cwmni a sefydlwyd neu (os yw i bob pwrpas yn anweithredol) a weithredir gyda'r bwriad o fasnachu Eiddo Deallusol sy'n tarddu o'r brifysgol (naill ai ar ei ben ei hun neu gydag Eiddo Deallusol arall).

iddynt ddechrau eu tymor gwasanaeth fel aelodau o'r Cyngor. Rhaid i holl aelodau Pwyllgor Gweithredu'r Brifysgol, ynghyd â Deoniaid, Penaethiaid Ysgolion a Chyfarwyddwyr Gwasanaethau Proffesiynol lenwi datganiad o fewn tri mis iddynt gychwyn yn eu swyddi fel Uwch Swyddogion yn y Brifysgol.

Ym mhob achos, rhaid i aelodau'r Cyngor a staff uwch y Brifysgol gynnwys unrhyw fuddiannau personol, ariannol neu fanteisiol a allai - neu y gellid pe baent yn hysbys i'r cyhoedd - gael eu gweld fel pe baent yn ymyrryd â'u cyfrifoldebau fel aelodau'r Cyngor neu staff uwch y Brifysgol i weithredu'n unig er lles gorau'r Brifysgol. Bydd hyn yn cynnwys cofrestru buddiannau perthnasol hysbys gwyr/gwragedd, partneriaid neu blant. Fe'u cynghorir hefyd i ddatgelu unrhyw eiddo (boed yn rhydd-daliad neu'n les-daliad) sy'n ffinio ag unrhyw eiddo sy'n eiddo i'r Brifysgol neu a ddefnyddir ganddi. Fe'u cynghorir hefyd, i roi gwybod i'r Pennaeth Llywodraethu a Chydymffurfio cyn gynted ag y bo modd am unrhyw newidiadau perthnasol yn eu hamgylchiadau y mae angen eu cofnodi ar y Gofrestr, ac mae gofyn iddynt hefyd roi gwybodaeth wedi ei diweddarau pan wneir cais iddynt. Yn ogystal â datganiadau a wneir o dro i dro o dan delerau'r Polisi hwn, caiff cofnodion eu diweddarau'n rheolaidd a bydd gofyn i aelodau'r Cyngor a'r Pwyllgor Gweithredu ddarparu gwybodaeth wedi ei diweddarau yn ôl y gofyn.

Bydd datganiadau buddiant sy'n ymwneud ag aelodau o'r Cyngor ac uwch aelodau staff y Brifysgol ar gael i'r cyhoedd yn y tudalennau Rheoli ar dudalennau gwe'r Brifysgol.

3.2 Cofrestr Buddiannau Ar-lein

Mae'r Gofrestr Buddiannau yn ddogfen gyhoeddus a arolygir ar adegau gan yr archwilwyr a chan HEFCW. Rhaid cadw at ofynion Deddf Diogelu Data 2018 mewn perthynas â'r holl wybodaeth bersonol. Cedwir y Gofrestr yn ddiogel ar rwydwaith Prifysgol Bangor dan oruchwyliaeth y Pennaeth Llywodraethu a Chydymffurfio.

Bydd y Gofrestr ar-lein yn dal y datganiadau buddiant ar gyfer y grŵp a amlinellir yn 3.1 uchod yn unig, ar gyfer aelodau eraill o staff sy'n dymuno datgan gwrthdaro buddiannau, bydd y weithdrefn a amlinellir yn 3.3 isod yn berthnasol.

Mae archwiliad blynyddol o'r Gofrestr ar-lein yn cael ei wneud gan y Pennaeth Llywodraethu a Chydymffurfio a'r Dirprwy Gyfarwyddwr Adnoddau Dynol (Gweithrediadau), fodd bynnag, mae'r Brifysgol yn cadw'r hawl hefyd i fonitro ac archwilio cydymffurfiaid â'r Polisi hwn ar hap. Bydd canlyniad unrhyw archwiliad o'r Gofrestr yn cael ei adrodd i'r Grŵp Tasg Cydymffurfio yn ei gyfarfod nesaf, a rhoddir gwybod i'r Cyngor o dan brosesau llywodraethu arferol.

Cedwir y datganiadau ar y Gofrestr am 6 blynedd ar ôl cwblhau'r penodiad perthnasol.

3.3. Aelodau eraill o'r staff

Rhaid i unrhyw aelod staff, nad yw eisoes yn ofynnol iddynt lenwi datganiad blynyddol o dan Adran 3.1 uchod, ac sy'n ymwybodol o wrthdaro buddiannau gwirioneddol neu phosib, fel y'i diffinnir yn adran 2.1 o'r Polisi hwn, yn y lle cyntaf, godi'r mater yn ysgrifenedig cyn gynted ag y bo modd (os yw'n aelod o staff adran academiaidd) gyda Phennaeth yr Ysgol a ddylai roi gwybod hefyd i Ddeon y Coleg, gyda Deon y Coleg (os yw'n aelod staff mewn Coleg), neu gyda Chyfarwyddwr Gwasanaeth Proffesiynol. Yn arbennig, bydd yn berthnasol i aelodau staff sy'n gwneud penderfyniadau ariannol ar ran y Brifysgol e.e. rhai sy'n ymwneud â chontractau, cytundebau, caffael etc., i wneud datganiad blynyddol gan ddefnyddio'r drefn hon.

Pennaeth yr Ysgol / Cyfarwyddwr Gwasanaeth Proffesiynol sy'n gyfrifol am reoli'r datganiad gan gynnwys sicrhau y nodir y wybodaeth lle bo'n berthnasol cyn i unrhyw benderfyniadau gael eu gwneud a sicrhau y gwneir cofnod cywir o'r datganiad ac unrhyw benderfyniadau a wneir i reoli'r datganiad.

Dylai cofnod o unrhyw ddatganiad a wneir gan aelod o staff, ynghyd â'r penderfyniadau a wnaed i reoli'r gwrthdaro, gael ei gadw ar gofnod yn yr ysgol neu'r gwasanaeth priodol, dylid ei adolygu'n achlysurol gyda'r aelod o staff, ac unwaith nad yw'r mater yn berthnasol dylid dinistrio'r cofnod yn gyfrinachol.

Yn achos aelod staff, gallai methu â datgelu arwain at gamau disgyblu.

3.4 Pwyllgorau a Grwpiau Tasg y Brifysgol

Dylai datgan buddiant fod yn eitem barhaol ar agenda holl Bwyllgorau, Byrddau a Grwpiau Tasg perthnasol y Brifysgol. Bydd unrhyw aelod o'r Llys, y Cyngor, y Senedd, neu unrhyw Bwyllgor neu Grŵp Tasg, gan gynnwys Byrddau Arholi y Brifysgol sydd wedi datgan buddiant mewn unrhyw fater a ystyrir, neu sydd â buddiant yn y mater a drafodir, yn datgan y buddiant hwn ar unwaith. Y Cadeirydd fydd wedyn yn penderfynu a yw'r unigolyn yn gadael yr ystafell dim ond ar gyfer y penderfyniad, neu a yw'r mater yn cyfiawnhau i'r unigolyn adael yr ystafell tra bod y mater hwnnw'n cael ei ystyried, ac am y cyfnod tra bo'r mater arbennig hwnnw'n cael ei drafod. Dylai'r ffaith bod yr aelod wedi datgan buddiant ac wedi gadael yr ystafell tra bod y mater yn cael ei drafod, gael ei nodi yng nghofnodion swyddogol y cyfarfod.

Ond ni chaiff unrhyw benderfyniad a wnaed yn briodol gan y Llys, y Cyngor, y Senedd, neu unrhyw Bwyllgor neu Grŵp Tasg y Brifysgol, ei ddirymu oherwydd bod aelod wedi peidio â datgan buddiant yn y cyfarfod y gwnaed y penderfyniad.

3.5 Prosesau Derbyniadau a Recriwtio

Mae'r Brifysgol hefyd yn cydnabod y gall staff sy'n ymwneud â phrosesau recriwtio staff a derbyniadau myfyrwyr, ar adegau, ystyried ceisiadau gan unigolion y mae ganddynt berthynas bersonol (e.e. perthynas agos). Er tegwch a thryloywder, yn yr amgylchiadau hyn gofynnir i staff ddatgan y berthynas i'w rheolwr llinell, a gadael y broses o wneud penderfyniadau lle bo hynny'n bosibl.

3.6 Penderfyniadau am Ansawdd Academaidd

Lle bo proses ansawdd academaidd yn gysylltiedig mewn unrhyw ffordd â phartner allanol, ni all unrhyw un sydd â buddiant yn y partner allanol fod yn rhan o'r broses honno mewn swyddogaeth ymgynghorol neu wneud penderfyniadau. Mae enghreifftiau yn cynnwys y canlynol, ond nid ydynt wedi'u cyfyngu iddynt: grwpiau prifysgol yn gwneud penderfyniadau academaidd, prosesau cymeradwyo / ail-gymeradwyo, yn cynnwys paneli cymeradwyo, a phaneli archwilio.

Bydd unrhyw un sy'n gweithredu mewn swyddogaeth ymgynghorol neu wneud penderfyniadau sydd wedi datgan buddiant mewn perthynas â'r partner allanol, neu sydd â buddiant mewn perthynas â'r partner allanol, yn datgan y buddiant hwn ar unwaith a rhaid iddynt adael y broses.

Lle bo aelod staff sydd â buddiant yn y partner allanol, ac yn ymwneud â phroses ansawdd academaidd (er enghraifft, cyflwyno cynnig ar ran Ysgol academaidd), rhaid iddynt ddatgan y buddiant hwn ar unwaith. Rhaid i bawb sy'n gweithredu mewn swyddogaeth ymgynghorol neu

wneud penderfyniadau gael gwybod, a rhaid i'r buddiant gael ei nodi mewn unrhyw gofnodion neu adroddiadau perthnasol. Yn ôl doethineb y Cadeirydd neu swyddog sy'n gyfrifol am y broses, gellir gofyn i'r aelod staff dan sylw adael y broses.

4. Cydymffurfio

Rhaid i holl aelodau'r Cyngor, Pwyllgor Gweithredu'r Brifysgol, Deoniaid Colegau, Penaethiaid Ysgolion a Chyfarwyddwyr Gwasanaethau Proffesiynol, ynghyd ag aelodau eraill o staff y Brifysgol (lle mae'n berthnasol iddynt wneud hynny) sicrhau eu bod yn cydymffurfio â phob agwedd ar y Polisi hwn.

Dylid rhoi gwybod am unrhyw achosion o ddiffyg cydymffurfio, yn y lle cyntaf, i'r Pennaeth Llywodraethu a Chydymffurfio, Swyddfa Llywodraethu a Chydymffurfio. Gall camau pellach gael eu hystyried mewn ymgynghoriad ag Ysgrifennydd y Brifysgol a'r Cyfarwyddwr Adnoddau Dynol. Bydd unrhyw ddiffyg cydymffurfio â'r Polisi yn cael ei drin yn ddifrifol gan y Brifysgol a gall gael ei ystyried dan y drefn disgyblu.

5. Asesiad Effaith Cydraddoldeb

Cynhaliwyd adolygiad o'r polisi hwn a daethpwyd i'r casgliad nad oes angen asesiad effaith cydraddoldeb.

6. Adolygiad

Caiff y polisi hwn ei adolygu ymhen tair blynedd neu'n gynharach os bydd angen.